

УДК 61:378.147:37.041:37.017.91(477.54)

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ОСОБИСТІСНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ХНМУ

В. М. Лісовий, В. Д. Марковський, Д. П. Перцев, Н. С. Тітова, Ж. І. Логвінова

Харківський національний медичний університет

USE OF MODERN TECHNOLOGIES FOR PERSONAL TRAINING OF STUDENTS IN KhNMU

V. M. Lisovyi, V. D. Markovskiy, D. P. Pertsev, N. S. Titova, Zh. I. Lohvinova

Kharkiv National Medical University

У статті проаналізовано використання новітніх технологій для забезпечення особистісної підготовки студентів. Вказано на необхідність широкого впровадження в практику новітніх технологій навчання.

The article analyzed the use of modern technologies for supply of personal training of students. It is pointed out the necessity of wide implementation into practice the modern technologies of education.

Вступ. Формування творчої особистості спеціаліста, який має здібності до саморозвитку, самонавчання, інноваційної діяльності, є основною задачею вищої освіти на сучасному етапі. Сучасна система поглядів на педагогічний процес орієнтована на людину, її цілі, потреби та цінності, тобто має особистісно-орієнтований підхід до навчання, який створено на основі ідей педагогічної та філософської антропології. Цей процес можливий не тільки шляхом передачі знань у готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно переводити студента з пасивного приймання знань до активного їх творця, який уміє сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її рішення та доказати її вірність. Реформа вищої освіти по своїй суті зв'язана з переходом від парадигми навчання до парадигми освіти. В цьому плані самостійна робота студентів (СРС) повинна стати основою освітянського процесу.

Мета цієї роботи – проаналізувати можливість забезпечення достатнього рівня формування навичок та умінь при впровадженні окремих новітніх технологій у навчальний процес.

Основна частина. Організація підготовки студентів має різні підходи, серед яких використовується інформаційний, операційно-діяльнісний, особистісно-орієнтований. Інформаційна модель – це оволодіння знаннями, уміннями та навичками в їх предметному змісті і результат вважається досягнутим, якщо студент отримав так званий “багаж знань”. Операційно-діяльнісний підхід полягає в чітко-

му формулюванні вимог до фахівця-медика, готує студента до розв'язання завдань, що входять в обов'язки лікаря. Особистісно-орієнтований підхід в освіті сприяє зростанню особистості студента при збереженні усієї значущості підготовки до професійної діяльності. Кредитно-модульна система може використовуватись при всіх названих підходах до навчання, оскільки сучасна медична освіта орієнтована на активну діяльність самого студента, що вимагає підвищення значення самостійної роботи, творчої ініціативи та активності майбутніх лікарів.

Інтенсифікація творчого процесу може формуватись та підвищуватись при виконанні ігрових форм та методів навчання, які активно впроваджуються в навчальний процес, особливо на клінічних кафедрах ХНМУ. Саме такі методичні засоби організації аудиторної та позааудиторної роботи сприяють комунікативній компетенції студентів в різних умовах, в яких формується їх подальший професійний рівень. Ведуче місце серед окремих новітніх технологій навчання займають ділові ігри.

Ділова гра – найбільш складна форма ігрових занять, в процесі яких формується колективна професійна діяльність. Ділові ігри відрізняються динамізмом обстановки, повторенням кроків, складним сполученням можливих альтернатив дій та скороченістю часу при прийнятті рішень. Ділова гра відрізняється від інших ігрових форм навчання тим, що необхідно приймати рішення в умовах поетапного багатокрокового уточнення необхідних факторів, аналізу інфор-

мації, яка додатково надходить та виробляється в ході навчальної гри. Ділові ігри можливо використовувати як для навчання при проведенні практичних занять, так і для контролю отриманих знань, в тому числі і на державних іспитах. Модель ділової гри – це спрощена реальна дійсність, без якої вона не може бути виконана.

Різновидністю ділової гри є професійні ігри, які призначені для розвитку творчого мислення, формування практичних навичок та умінь, відпрацювання індивідуального стилю спілкування та поведінки студента при колективному рішенні завдань. Професійна гра – це майже репетиція елементів професійної діяльності майбутнього спеціаліста. Серед форм та методів ігрового навчання значне місце займають методи аналізу конкретних ситуацій, “мозкові атаки”, інтелектуальні розминки та інше. Організація пізнавальної діяльності у формі аналізу конкретних ситуацій має різновидності залежно від дидактичних цілей заняття та контингенту студентів, які навчаються. До цього належить розбір “мікроситуацій” чи казусів під час лекцій, розгляд конфліктних ситуацій, які мали місце в реальній діяльності, “метод клініки”, рішення ситуаційних задач та інше.

У навчальній грі завдання не передбачають взаємодію команд гравців (студентів групи) та підготовку колегіального рішення у процесі аналізу ситуацій. Метод в першу чергу дає можливість проведення індивідуальної роботи зі студентом. Він є найбільш розповсюдженою формою ігрового моделювання, сприяє формуванню професійної інтуїції, умінню розбиратися в нестандартних ситуаціях, а також передбачити можливі наслідки тих чи інших рішень.

У медичних вищих навчальних закладах можливо використовувати “метод клініки”, який є частим методом аналізу конкретної ситуації. Суть його полягає в тому, що на занятті детально аналізується підхід до рішення тієї чи іншої реальної проблеми, коли група лікарів чи інших медичних працівників проводить розбір конкретного хворого. Всі учасники обговорення працюють як рівні і можуть висловлювати свою думку. Визначаються чіткі етапи рішення задачі, складається план дій. У навчальному процесі необ-

хідно використовувати методи “мозкової атаки”, які є емпірично знайденими ефективними способами рішення різних творчих задач. Універсальність цих методів дозволяє розглядати майже будь-яку проблему у сфері професійної діяльності людини, якщо вона сформульована просто та ясно. Існують різні модифікації “мозкових атак”: метод прямої “мозкової атаки”, метод зворотної “мозкової атаки”, двійна пряма “мозкова атака”, “мозкова атака” з оцінкою ідей, яка виконується в три етапи.

Метод прямої “мозкової атаки” може використовуватись для вирішення різних творчих завдань, різного ступеня складності. Під час постановки завдання необхідно чітко сформулювати основні 2 моменти: яка кінцева ціль та що заважає її досягненню? Метод зворотної “мозкової атаки” формулює досить конкретні відповіді на питання: як покращити ту чи іншу ситуацію, на що звернути увагу в першу чергу. Такий метод дає можливість для критичної оцінки прийнятих рішень, що сприяє активізації самостійної роботи студента. Двійна пряма “мозкова атака” полягає в тому, що після проведення першої прямої мозкової атаки робиться перерва різної тривалості, а далі повторюється ще раз. “Мозкова атака” в три етапи: перший кожному студенту надається можливість із наведеного списку вибрати 3–5 кращих ідей, та обґрунтувати їх перевагу перед іншими; на другому етапі після обговорення складається таблиця, де фіксуються переваги та недоліки по кожному з вибраних питань, та вибираються кращі, третій етап – проводиться ранжування від кращих до гірших відповідей та складаються висновки, щодо кращих з них. Модифікації “мозкових атак” можуть використовуватись при проведенні таких форм ігрових занять, як аналіз конкретних ситуацій та розіграш ролей, ігрове моделювання та ділова гра. У кожному з названих видів “мозкова атака” буде лише методичним прийомом, який суттєво активізує пізнавальну діяльність студентів, особливо на старших курсах та на клінічних кафедрах.

Висновок. Для впровадження перелічених форм практичної діяльності студентів необхідна достатня підготовка як викладачів, так і студентів.

Література

1. Калошин В. Ф. Евристичні методи навчання / В. Ф. Калошин, Н. В. Вельбоєць // Військ. освіта. – 2003. – № 12. – С. 113–122.
2. Поляков С. Игровые формы и методы обучения в подготовке курсантов высших военных учебных заведений /

С. Поляков // Новый коллегіум. – 2011. – № 2. – С. 81–86.

3. Самостоятельная работа студентов в процессе обучения физиологии в медицинском университете / [В. Казаков и др.] // Новый коллегіум. – 2011. – № 1. – С. 34–37.